

Memo van de gedeputeerde

M.J.G. Spierings

Gedep. Agrar. ontw., Energie en Bestuur

Onderwerp

Reactie provincie op aanbevelingen Uitvoeringsprogramma Energie door CE Delft

Datum

16 november 2017

Documentnummer

4278385

Aan

Provinciale Staten van Noord-Brabant

Kopie aan

Van

Gedeputeerde Spierings

Telefoon

(073) 681 25 80

Email

mSPIERINGS@BRABANT.NL

Bijlage(n)

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u graag informeren over onze reactie op de aanbevelingen die CE Delft gaf in haar [evaluatie-rapport](#) van het Uitvoeringsprogramma Energie.

In de zomer voerde dit bureau een onafhankelijke evaluatie uit als onderdeel van de mid-term-review van ons Uitvoeringsprogramma Energie. De conclusies uit dit rapport werden gebruikt als input voor ons [Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie](#) wat aan uw Staten is toegezonden. Een voorbeeld daarvan is de extra focus op besparing naast duurzame opwek van energie.

In het rapport geven de onderzoekers een aantal aanbevelingen die niet direct in het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie landen, maar welke wij zeker ter harte willen nemen. Tijdens het bespreken van de evaluatie van CE Delft op 8 september beloofde ik uw Staten een reactie te geven op deze aanbevelingen. Dat overzicht vindt u hieronder. Achtereenvolgens staan de aanbevelingen van CE Delft, en de reacties van de provincie daarop, onder elkaar.

Aanbevelingen

1a. Aanbeveling CE Delft

Het is niet mogelijk om achteraf groei en besparing in het energieverbruik van elkaar te scheiden. Het verdient aanbeveling om in de monitoring helder aan te geven hoe de doelstelling van de provincie, die uitgaat dat een deel van de besparing de groei in het energiegebruik zal compenseren, zich vertaalt in een netto wijziging ten opzichte van een referentiejaar, en dit ook door te vertalen naar de normen van de verschillende versnellingspaden in het Uitvoeringsprogramma Energie. Hierdoor worden de beleidsdoelen beter meetbaar.

1b. Reactie provincie

In het huidige Uitvoeringsprogramma Energie zijn maatregelen geformuleerd, die per stuk een bepaalde besparing opleveren. Het totaal van deze maatregelen is begroot op een besparing van 6% van het energieverbruik. De

belangrijkste maatregelen monitoren we, zodat we op hoofdlijnen weten welke besparing wordt gerealiseerd. Omdat de volumegroei moeilijk voorspelbaar is, en omdat wij daar weinig invloed op hebben, zijn onze doelen gebaseerd op het realiseren van concrete besparingen. De doelen zoals die zijn gesteld in het klimaatakkoord van Parijs betreffen niet de besparing, maar de uitstoot: de totale hoeveelheid broeikasgassen moet dalen. In 2018 zal bij het nieuwe langetermijnbeleid een voorstel worden gedaan voor een nieuwe systematiek (zie volgende aanbeveling en reactie).

Datum

16 november 2017

Stuknummer

2a. Aanbeveling CE Delft

Het is op basis van het huidige programma nog niet mogelijk een doorberekening te maken naar de resultaten van 2050. We adviseren de provincie om op dezelfde wijze als hierboven beschreven tussentijdse doelstellingen te formuleren en in de monitoring te blijven nagaan of de beoogde versnelling in de maatschappij wordt ingezet, en de acties in het Uitvoeringsprogramma hier op aan te passen.

2b. Reactie provincie

Het huidige Uitvoeringsprogramma Energie en het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie vallen onder het langetermijnbeleid Energieagenda 2010-2020. Hier stonden nog geen concrete doelen in over percentages duurzame energie. Met het maken van het Uitvoeringsprogramma Energie werd wel een concreet doel gesteld: 14% duurzame energie in 2020. Hier streven we nu naar met het huidige Uitvoeringsprogramma Energie en het kortgeleden toegestuurde Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie. In 2018 gaan we nieuw langetermijnbeleid maken, een energieagenda 2018-2030. In dat langetermijnbeleid worden, net zoals in de omgevingsvisie, tussendoelen op het gebied van duurzame energie bepaald.

3a. Aanbeveling CE Delft

De inzet van de provincie in de gebouwde omgeving is gefocust op het woningbezit van woningcorporaties. Corporatiewoningen zijn 28% van de totale woningvoorraad in Noord-Brabant (CBS, 2017). Woningcorporaties zijn daarnaast gemakkelijk aanspreekbaar op hun publieke taak, en daarom een goede samenwerkingspartner. De aandacht voor de andere sectoren is op dit moment afhankelijk van gemeentelijke inzet en autonome ontwikkelingen. De focus op woningcorporaties kan de versnelling beperken om twee redenen. (1) De markt voor het verduurzamen van woningen dient een leercurve aan te gaan om in de toekomst ook de moeilijkere particuliere sector te kunnen voorzien van aantrekkelijke aanbiedingen. Hierbij gelden andere incentives dan bij de corporatiesector die nu niet worden meegenomen. (2) Hiernaast zijn woningcorporaties gebonden aan flink meer randvoorwaarden dan het particuliere (huur)segment.

3b. Reactie provincie

Wij zien het als onze provinciale taak om innovaties aan te jagen. Dat gaat volgens ons het beste als er grote(re) partijen zijn om afspraken mee te maken. Daarom zetten wij primair in op een samenwerking met woningbouwcorporaties (WOCO's). Uit onderzoek is gebleken dat de

WOCO's de beste positie hebben om snel te starten met renoveren naar energieneutraliteit.

Daarnaast richt de provincie zich ook op particuliere woningbezitters, particuliere verhuurders, en VVE's. Dat doen wij onder andere via de overleggen met de 'coalition of the willing', die door een 111 dealpartners ondersteund is. En bijvoorbeeld via onze inzet binnen de Brabantse Energie Alliantie en de projecten van Enpuls. (Enpuls is een bedrijfsonderdeel van Enexis wat zich richt op energievergroening en -besparing).

Datum

16 november 2017

Stuknummer

4a. Aanbeveling CE Delft

Om echt doorbraken te realiseren richting een energieneutrale industrie zijn vergaande veranderingen en innovaties nodig. Met de huidige ontwikkelpaden wordt dat niet gerealiseerd. Hiervoor is een ambitieus industriebeleid nodig. Echter, we constateren dat dit op dit moment ook nog op landelijk niveau ontbreekt. Wel zijn er verschillende partijen aan het nadenken over de toekomst van de industrie in Nederland. De provincie kan hier wellicht bij aansluiten.

4b. Reactie provincie

De provincie gaat de komende periode meer inzetten op innovatie en disruptie binnen de industrie waarbinnen elektrificatie en energieopslag (Fuelliance) een belangrijke rol zullen spelen. Ook het Rijk heeft dit opgenomen in haar regeerakkoord.

Op strategisch niveau zal de provincie, zoals CE voorstelt, gebruik gaan maken van de resultaten van bestaande denktanks. Op basis hiervan en op basis van ervaringen die we nu opdoen in de praktijk ten aanzien van elektrificatie, willen we een doorvertaling maken van onze rol in de transitie naar een energieneutrale industrie.

5a. Aanbeveling CE Delft

Voor de realisatie van hernieuwbare energie is het aan te bevelen om in te zetten op het wegnemen van de externe knelpunten omtrent een nieuw tracé voor een hoogspanningslijn, radarproblematiek, gebiedsbescherming en de interpretatie van de regelgeving omtrent risicozonering.

5b. Reactie provincie

Dat zijn inderdaad belangrijke punten, waar wij op dit moment aandacht voor hebben.

- M.b.t. de 380kV hoogspanningsleiding door West-Brabant, heeft de minister een besluit genomen en het voorkeurstracé van de gezamenlijke gemeenten in West-Brabant overgenomen. Hiermee is duidelijkheid ontstaan over het tracé en daarmee de realiseerbaarheid van een aantal windprojecten.

- Radar is een onderwerp dat constant onderwerp van gesprek is tussen de provincies en het rijk. Naast de algehele veiligheid (hoogtebeperkingen) rondom de vier militaire vliegvelden binnen Brabant en de velden voor burgerluchtvaart (beperkingen t.a.v. de hoogte van windturbines), speelt hier met name de verstoring van de defensieradar door windturbines. Dit speelt in Zuidwest Nederland (delen van West-Brabant) en Zuidoost Nederland (delen

van Oost-Brabant). De hoogtebeperking heeft er toe geleid dat bijvoorbeeld rondom de vliegbasis Gilze-Rijen (gemeente Dongen, De Wildert) al een initiatief voor windenergie is afgeblazen en bij Veghel (vliegbasis Volkel) een voorgenomen project al een tijd stil ligt. Dit omdat er geen sluitende businesscase kan worden gerealiseerd met de, vanuit wetgeving toegestane hoogte, en het huidige SDE-regime. Voor wat betreft de defensieradar, wordt door het ministerie van Defensie momenteel onderzocht of en waar ondersteunende radarposten en/of nieuwe radarposten het probleem van verstoring op kunnen lossen. Het gaat hier zowel om detectieradar (luchtverdediging) als vuurgeleidingsradar. Voor Zuidwest Nederland lijkt er op dit moment nog geen concrete oplossing te zijn die ook vóór 2020 gerealiseerd kan worden.

- Het aspect gebiedsbescherming zal aan de orde komen bij de Omgevingsvisie. Daar zal uiteindelijk een brede en integrale afweging worden gemaakt tussen bijv. de belangen van een duurzame energievoorziening, natuur, een aantrekkelijk landschap, strategische drinkwatervoorraden, landbouw (voedselvoorziening), enz.

- Rondom risicozonering op bedrijventerreinen loopt momenteel een onderzoek/pilot met het ministerie van I&M, RVO, de provincie en o.a. de gemeente Waalwijk. Vooral nog lijkt het dat de Crisis- en Herstelwet hierin een oplossing kan bieden. Een definitieve oplossing zou een plek moeten krijgen in/via de Omgevingswet/Nationale Omgevingsvisie.

6a. Aanbeveling CE Delft

Werk met de gezamenlijke overheden aan een goede methodiek voor communicatie en sociale participatie voor (wind)energieprojecten.

Communiceer duidelijk over de noodzaak van de energietransitie, de impact op de omgeving, de baten voor de omgeving en de mogelijkheden en voordelen van sociale participatie. Dit kan de projectontwikkeling van nieuwe projecten versnellen. Wanneer dit inderdaad het geval is kan een stap verder worden gegaan en sociale participatie als harde eis worden meegenomen bij nieuwe projecten.

6b. Reactie provincie

We werken al nauw samen met de gemeenten waar het gaat om communicatie rond (wind) energieprojecten en betrekken daar onze ervaringen bij uit onder meer het traject PIP-A16. Ook de ervaringen uit datzelfde project voor wat betreft sociale participatie, delen wij met de gemeenten. Dit samen met de kennis en ervaring vanuit Enpuls over sociale innovatie. Elk afzonderlijk project vraagt echter maatwerk. Onze houding t.a.v. dit onderwerp is vooral gericht op het delen van kennis en expertise.

7a. Aanbeveling CE Delft

In zijn algemeenheid brengt de decentralisatie van de energievoorziening veel verandering met zich mee (belastingen, nieuwe samenwerkingsverbanden, sociale participatie, etc.), niet alle bestaande regels zijn hierop ingericht. Zet in op het inrichten van regelgeving op decentrale energieproductie.

7b. Reactie provincie

Datum

16 november 2017

Stuknummer

Wij herkennen dat bestaande regelgeving de energietransitie in de weg zit. Wij hebben onze verordening ruimte reeds aangepast voor zonne- en windenergie.

Bij het rijk lobbyen wij o.a. voor:

- Aanpassing van risicozonering (zie 4b)
- Aanpassing van de Wet Versnelling Energietransitie om ruimte te bieden aan de veranderende rol van inwoners om ook zelf energie te kunnen leveren.
- Meer bevoegdheden voor de netwerkbeheerder in de Wet Versnelling Energietransitie om nieuwe innovaties te ontwikkelen zoals energieopslag bij piekaanbod, laden en terugleveren bij elektrisch vervoer (ook in EU verband).

Datum

16 november 2017

Stuknummer

8a. Aanbeveling CE Delft

De continuïteit van de BEA- en de REA-aanpak is een belangrijke succesfactor voor het doelbereik. De BEA kan een grote rol spelen, maar dit hangt af van de mate waarin de BEA zich de komende tijd kan verstevigen. De rol van de provincie zal er ook op gericht moeten zijn om verantwoordelijkheden voor deze netwerken duidelijker vast te leggen om er voor te zorgen dat resultaten worden geboekt.

8b Reactie provincie

Met de introductie van de netwerkbegroting in het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie zet de provincie vol in op het verstevigen van de Brabantse Energie Alliantie. Om daadwerkelijke resultaten binnen de netwerkbegroting te realiseren, worden de provincie en overige partners binnen de BEA aangespoord om samen strategische projecten in een realisatieprogramma te zetten en hierbij verantwoordelijkheden te benoemen. Wij zien het beleggen van verantwoordelijkheden dus niet direct als een rol van de provincie, maar als een gemeenschappelijke rol van de provincie én het netwerk.

Enerzijds is de Brabantse Energie Alliantie het gremium wat de netwerkbegroting mogelijk maakt, anderzijds zorgt de netwerkbegroting ervoor dat de Brabantse Energie Alliantie verstevigd wordt. Op die wijze kan er, aan de hand van concrete projecten, verdergaand samengewerkt worden aan de energietransitie.

Ook de Regionale Energie Alliantie (REA) aanpak ontwikkelt zich. Verschillende regio's geven aan REA's te vormen en samen te willen werken met de BEA. Op deze wijze ontstaat er een multiple-O energietransitienetwerk in Brabant op verschillende niveaus.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met hartelijke groet,

Anne-Marie Spierings

Gedep. Agrar. ontw., Energie en Bestuur